

„Z ekologią i odpadami na „Ty” w Gminie Podedwórze”

Zadanie „Z ekologią i odpadami na „Ty” w Gminie Podedwórze”, którego beneficjentem jest gmina Podedwórze realizowany był od 1.09.2014 do 30.11.2014 roku przez Zespół Placówek Oświatowych w Podedwórze, współfinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Przyrody i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Celem projektu jest: edukacja poprzez zdobywanie i pogłębianie wiedzy dotyczącej ekologii, ochrony środowiska i gospodarki odpadami, uświadomienie na aktualne problemy ochrony zasobów naturalnych, rozbudzanie zamiłowania oraz szacunku dla przyrody. Z projektu korzystali uczniowie oraz mieszkańcy gminy. Efektem projektu jest zmniejszenie miejsc nielegalnie składowanych odpadów, wiedza o gospodarce odpadami, udział uczniów w konkursach ekologicznych i wyjazdach edukacyjnych. Działania podjęte w ramach projektu:

- Wyjazd edukacyjny do Zakładu Zagospodarowania Odpadów we Włodawie
- Warsztaty ekologiczne w Poleskim Parku Narodowym w Urszulinie
- Spotkanie w leśniczówce z członkami Koła Łowieckiego „Szóstak” z Lublina
- Konkursy plastyczny i literacki na temat „Jak zagospodarujemy odpady?” i prezen-

Zaproszenie

Serdecznie zapraszamy
Nauczycieli, Uczniów i Absolwentów
oraz Społeczność lokalną na uroczystość
Jubileuszu 50-lecia Szkoły w Podedwórze,
która odbędzie się
w dniach 29 i 31 stycznia 2015 r.
Zapraszamy do wspólnego świętowania

Komitet Organizacyjny
Zespołu Placówek Oświatowych
w Podedwórze

Więcej informacji na stronie: www.zpo.podedworze.pl

tacji multimedialnej nt. „Ekologia w naszej szkole i gminie”

- Wydanie biuletynu ekologicznego
- Mini-festyn ekologiczny

Wyniesiona praktyczna wiedza jest sukcesywnie przenoszona do gospodarstw domowych i prywatnego życia mieszkańców, a realizacja zawartych w nich celów i wspólnych akcji pozwolą na upowszechnienie i promocję codziennych zachowań oraz wszechstronnych działań sprzyjających ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Obszar Natura 2000 w gminie Podedwórze

„Prawo chroni przyrodę - Natura 2000”

Natura 2000 to system ochrony przyrody wspólny dla całej Unii Europejskiej. Sieć obszarów Natura 2000 stworzono, by powstrzymać proces wymierania gatunków przyrodniczych roślinnych i zwierzęcych. Człowiek i przyroda na tym terenie

Oznaczenie obszaru Natura 2000 fot. Julita Szepeł

mogą zgodnie współistnieć tzn., że człowiek może podejmować działania na terenie Natura 2000 pod warunkiem, że nie szkodzą one przyrodzie. Sieć ta ma charakter otwarty, więc zawsze będzie można dodać do niej nowe tereny.

Do obszaru Natura 2000 w gminie Podedwórze należy Uroczysko Mosty- Zahajki (kod obszaru PLB060014), oraz Zbior-

nik Podedwórze(kod obszaru PLB060015) chętnie odwiedzany przez wędkarzy i ornitologów. Pierwszy z nich obejmuje całkowitą powierzchnię ok. 5061 ha w tym na terenie gminy Podedwórze znajduje się 2009,8 ha. Obszar ten zawiera dwa sąsiadujące ze sobą zbiorniki retencyjne otoczone lasami mieszanymi. W sąsiedztwie zbiorników znajdują się także pola orne oraz pastwiska. Około 30% powierzchni zbiorników porośnięta jest szuwarami i zaroślami wierzbowymi. W ostoi występuje co najmniej 21 gatunków ptaków z Załącznika Dyrektywy Ptasiej oraz 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: puchacz, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, zielonka, podgorzałka. Zbiornik Podedwórze zajmuje mniejszą powierzchnię, liczy on około 283 ha w tym na terenie naszej gminy znajduje się 119,2 ha. Występuje tam co najmniej 15 gatunków ptaków z Dyrektywy Ptasiej oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Obszar zbiornika Podedwórze jest jednym z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych podgorzałki. W okresie lęgowym obszar zasiedla 1% populacji krajowej takich gatunków ptaków jak: bączek, podgorzałka, puchacz. Obszary Natura 2000 położone na terenie gminy Podedwórze są dużą atrakcją turystyczną, panują tu także dogodne warunki do uprawiania wędkarstwa. Cieszymy się walorami przyrodniczymi gminy Podedwórze.

Rezerwat przyrody Warzewo

Na terenie naszej gminy, w pobliżu wsi Rusiły i Opole znajduje się wodno-torfowiskowy rezerwat przyrody Warzewo. Zwiedzanie go zajmuje trochę czasu, ponieważ obejmuje on powierzchnię ok. 58 ha, ale za to dostarcza wielu niesamowitych wrażeń. Jest to raj dla ornitologów i fotograficznych łowów. W pobliżu rezerwatu przebiega szlak rowerowy,

bekasy, kszuki i inne gatunki. Z rzadkich gatunków nie lęgowych obserwowano m.in. błotniaka łąkowego, dubelta, żurawia, bielikę, kulika wielkiego i bataliona. Ogółem na terenie rezerwatu zanotowano 60 gatunków ptaków, w tym 26 lęgowych i 9 prawdopodobnie nie lęgowych. Na tym obszarze wykształconych jest 14 typów zbiorowisk roś-

Warzewo fot. Archiwum UG w Podedwórzcu

który prowadzi przez najciekawsze miejsca i miejscowości gminy Podedwórze. Na terenie rezerwatu występuje kolonia mowy śmieszki, która liczy ponad 1000 gniazd. Stwierdzono tu także gniazdowanie dwóch gatunków perkozów (zausznik i perkozek), sześciu gatunków kaczek, bąka, błotniaka stawowego, łyski, rybitwy zwyczajnej. W szuwarach dominują rokitniczki i potrzos. Na obrzeżach zbiornika wodnego występują czajki, rycyki,

linnych, większość z nich zachowała charakter naturalny. Bagno- rezerwat ze względu na swój naturalny charakter i niepowtarzalną specyfikę, przedstawia wysoką wartość naukową. Miłośnicy przyrody znajdą tam różne osobliwości przyrodnicze. Cieszymy się, że na terenie naszej gminy występuje dzika, tajemnicza i piękna przyroda. Warto dla niej wstać o świcie, fotografować, żeby potem podziwiać i zachwycać się nią.

Gmina Podedwórze stawia na ekologię

Kolektory słoneczne fot. Iwona Kolada

Gmina Podedwórze stawia na ekologię, ponieważ już od paru lat stan środowiska w naszej miejscowości zmienia się na lepsze. Realizacja takich projektów jak „Czysta energia w Dolinie Zielawy”, „Czysta Energia w Dolinie Piwonii i Zielawy”, „Usuwanie materiałów zawierających azbest z terenu Gminy Podedwórze” sprawiły, iż stan środowiska naszej gminy z roku na rok się poprawia. Od 2006 roku w gminie Podedwórze zaczął powstawać system kanalizacji przyzagrodowej. W tym okresie zbudowano 282 przydomowe oczyszczalnie ścieków. W ramach tych projektów prowadzi się również instalacje kolektorów słonecznych, które zamieniają promieniowanie słoneczne na ciepło. W naszej gminie zainstalowano ich 151 na prywatnych budynkach oraz 2 instalacje na obiektach użyteczności publicznej. Takie pomysły skutecz-

nie przyczyniają się do ograniczenia zanieczyszczenia środowiska. Do końca 2032 r. trzeba usunąć wszystkie wyroby zawierające azbest z budynków użytkowych. Nasza gmina już o tym pomyślała i realizuje zadanie „Usuwanie materiałów zawierających azbest z terenu Gminy Podedwórze”, którego celem jest wyeliminowanie negatywnego oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców gminy oraz likwidowanie oddziaływania azbestu na środowisko poprzez bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest. Od 2010 r. gmina Podedwórze korzystała z funduszy WFOSiGW na usuwanie wyrobów zawierających azbest. W latach 2011-2013 usunięto azbest z 55 budynków użytkowych. Gmina Podedwórze korzystała również ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy SWISS. W ramach tego projektu w latach 2013-2014 azbest usunięto z 39 gospodarstw. Podejmowanym przez wspólnotę lokalną działaniom w zakresie ekologii przyświeca nadrzędny cel - czysta i ekologiczna Gmina Podedwórze, atrakcyjna dla turystów i mieszkańców.

Kolektory słoneczne fot. Wojciech Chilczuk

Segregacja odpadów w Podedwórzcu

Odpady towarzyszą człowiekowi od zarania dziejów. Mamy z nimi do czynienia i my, mieszkańcy gminy Podedwórze. Niestety ilość odpadów, z którą musimy sobie poradzić wzrasta każdego dnia. Dlatego tak

odbyły się spotkania informacyjne na temat zasad gospodarowania odpadami. Każde gospodarstwo domowe ma obowiązek złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami. Skorzystało z niej aż

fot. Archiwum ZPO w Podedwórzcu

ważna jest segregacja odpadów, a jeszcze ważniejsze, aby każdy z nas włączył się w ten proces. Wskazując na taką potrzebę, gmina Podedwórze przystąpiła do Międzygminnego Związku Celowego z siedzibą we Włodawie. Na przełomie lutego i marca 2013 roku

98% gospodarstw domowych naszej gminy. Od 1 lipca 2013 roku MZC z siedzibą we Włodawie zobowiązał się do odbioru odpadów z gminy Podedwórze. Mieszkańcy od tego momentu zaczęli segregować odpady, które odbierane są z każdej posesji termi-

nowo według ustalonego harmonogramu. Z inicjatywy gmin członkowskich MZC z siedzibą we Włodawie, do którego należy gmina Podedwórze, powstał Zakład Zagospodarowania Odpadów we Włodawie zbudowany ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013. Jego uroczyste otwarcie odbyło się 23.09.2014 roku. Głównym celem tego zakładu jest przetwarzanie odpadów komunalnych pochodzących z gmin należących do Międzygminnego Związku Celowego z siedzibą we Włodawie. Realizacja pomysłu gmin członkowskich spowodowała ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko i wygodę dla mieszkańców. Do tego nowoczesnego zakładu wybrali się uczniowie

z ZPO w Podedwórze. Podziwiali nowo powstały kompleks segregacji odpadów, wysłuchali informacji na temat odpadów komunalnych, dowiedzieli się, że zmniejsza się „góra śmieci”, którą sami codziennie wytwarzamy. W tajniki tej wiedzy wprowadził uczniów sam dyrektor zakładu Pan Hubert Ratkiewicz, tłumaczył, gdzie trafią odpady i co dalej się z nimi dzieje, co to jest recykling, dlaczego mamy segregować odpady na „suche” i „mokre”. Największe zainteresowanie wśród uczniów wzbudziła taśma, na której segregowano odpady. Obecność dzieci w zakładzie, zapewne uczuliła ich na problem gospodarki odpadami oraz ich właściwą segregację. Zadowoleni i pełni wrażeń, a także bogatsi o cenną wiedzę uczniowie wrócili do szkoły.

foto. Archiwum ZPO w Podedwórze

Gimnazjaliści z Podedwórze w Poleskim Parku Narodowym

W słoneczny, jesienny dzień 29 października 2014 r. odbył się wyjazd edukacyjny do Poleskiego Parku Narodowego, w którym wzięło udział 36 uczniów naszego gimnazjum. Uczniowie uczestnicząc w warsztatach ekologicznych, zwiedzili **Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny Poleskiego Parku Narodowego** w Załuczu Starym, w którego w skład

fot. Archiwum ZPO w Podedwórze

wchodzi: muzeum przyrodnicze, wiata muzealna z większymi ekspozycjami, oraz ścieżka przyrodnicza „Żółwik. Odwiedzili też **Ośrodek Ochrony Żółwia Blotnego** w Urszulinie. Zadowoleni, że tak blisko nas (tylko 36 km) jest możliwość poznawania i oglądania ekspozycji archeologicznych, etnograficznych, historycznych i przyrodniczych z obszaru Polesia Zachodniego. Ogromne wrażenie na uczestnikach wyjazdu wywarły bagna, ich sprężystość i wilgotność. Ciekawym elementem wyprawy na bagna było wykonanie eksperymentu za pomocą długiej tyczki. Kilkiemetrowej długości drąg drewniany (za-

fot. Archiwum ZPO w Podedwórze

pewne 4 - 7 metrowy) w całości z łatwością został zagłębiony w sąsiadujący z kładką teren, co dowiodło uczniom, z jak wielkim szacunkiem należy traktować obszar bagienny i torfowiskowy. Dużą atrakcją wyjazdu był także spacer ścieżką przyrodniczą o nazwie „**Dąb Dominik**”. Więcej o PPN możemy się dowiedzieć odwiedzając stronę www.poleskipn.pl.

Wyjazd edukacyjny do PPN fot. Jolanta Burzec

Wyprawa do lasu

Pomimo pochmurnej pogody, wyprawa do leśniczówki była wspaniałą przygodą dla uczniów Zespołu Placówek Oświatowych w Podedwórzcu, którzy przybyli na spotkanie do Hołowna z myśliwym, prezesem Koła Łowieckiego „Szóstak” panem Wojciechem Eminowiczem. Na początku był czas na gromadzenie darów jesieni, uczniowie z wielkim zaangażowaniem zbierali żołędzie, które są przysmakiem dzików, saren, jeleni, danieli, a także ptaków: sójek i bażantów. Żołędzie są bogate w witaminy i sub-

samych uczniów, którzy uskładali duży stos suchych gałęzi. Wysokie płomienie ogniska unosiły się nad tym ogromnym stosem. Każdy uczeń otrzymał długi kij i piekl swoją kieł-

Zbieranie żołędzi fot. Marzena Antoniuk

Spotkanie z myśliwym fot. Marzena Antoniuk

stancje odżywcze, dlatego wykorzystywane są do dokarmiania zwierzyny leśnej. Wiele zwierząt otrzymuje dzięki temu w okresie zimy niezbędny pokarm, którego normalnie nie mogłoby samodzielnie znaleźć ze względu na trudne warunki pogodowe w trakcie tej pory roku. Dużą atrakcją wycieczki było ognisko, przygotowane przez

baszę. Co zresztą okazało się niełatwym zadaniem, ponieważ było bardzo gorąco przy ognisku. Później każdy z ogromnym apetytem zjadał przypalone mniej lub bardziej kiełbaski, ponieważ pachniały i smakowały wyśmienicie. Po posiłku przyszedł czas na odpoczynek, wtedy pan Wojciech Eminowicz opowiadał o działalności koła łowieckiego „Szóstak”, tradycjach i zwyczajach łowieckich, wspominał o tym, iż myśliwi dokonują odstrzałów kontrolowanych, że są miesiące ochronne dla zwierząt. Młodzież najbardziej jednak zaciekawiły tematy dotyczące drapieżników żyjących w lesie oraz polowań. Pan Wojciech wskazywał także przykłady bezmyślnej działalności człowieka, mówił o dzikich wysypiskach, wycince drzew, wypalaniu traw, przypomniał zasady zagospodarowania powstałych odpadów oraz zabezpieczeniu miejsca po ognisku. Spotkanie z myśliwym było niesamowitym przeżyciem i kolejnym nowym doświadczeniem.

„Z ekologią i odpadami na „Ty” w Gminie Podedwórze” - podsumowanie projektu

Mijający rok obfitował w gminie Podedwórze w działania z zakresu edukacji ekologicznej. Jednym z przedsięwzięć w tym zakresie był projekt „Z ekologią i odpadami

ZPO w Podedwórze fot. archiwum UG w Podedwórze

na „Ty” w Gminie Podedwórze”, dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Uroczyste podsumowanie projektu, którego gościem był Wójt Gminy Podedwórze pan Krzysztof

Chilczuk odbyło się w Zespole Placówek Oświatowych w Podedwórze. Pani Dyrektor Dorota Pawłowska zabrała głos jako pierwsza, powitała wszystkich zebranych oraz przypomniała działania podejmowane w szkole w ramach projektu. Następnie uczniowie z kółka teatralnego przedstawili krótką inscenizację o tematyce ekologicznej pt. „Ekologiczne opowieści babci Gramatyki „przygotowaną przez panią Agnieszkę Hawryluk. Podczas tej imprezy odczytany został referat na temat „Jak zagospodarujemy odpady oraz ekologia w naszej szkole i gminie”. Podczas uroczystego apelu ogłoszono wyniki i wręczono nagrody laureatom przeprowadzonych konkursów. Nagrody rzeczowe i upominki wszystkim uczestnikom konkursów wrę-

Występ kółka teatralnego fot. M. Oniśk

czył Pan Wójt Krzysztof Chilczuk. I tak w konkursie plastycznym „Jak zagospodarujemy odpady”:

I miejsce zdobyła - Iwona Lewczuk

II miejsce - Aleksandra Konon

III miejsce - Klaudia Nowak

w konkursie literackim nagrody otrzymały uczennice:

I miejsce - Agnieszka Juchno

II miejsce - Monika Gromysz

III miejsce - Amelia Lewczuk

zaś w konkursie na prezentację multimedialną na temat „Ekologia w naszej szkole i gminie”

I miejsce zdobyła - Aleksandra Matejczuk

II miejsce - Wiktoria Zielonka

III miejsce - Monika Gromysz

Zwycięzcy i wyróżnieni uczniowie otrzymali dyplomy oraz nagrody rzeczowe. Zakończony projekt niewątpliwie jeszcze bardziej pogłębił wśród naszych uczniów wiedzę i zainteresowania ekologią. Stali się oni bardziej wrażliwi na piękno otaczającej nas przyrody i świadomi zagrożeń, jakie powoduje człowiek poprzez nieprawidłowe użytkowanie zasobów przyrody. Na koniec chcielibyśmy pogratulować uczniom zaangażowania w realizacji zadań związanych z przeprowadzonym projektem oraz życzyć wszystkim wytrwałości w podjętych postanowieniach i zobowiązaniach na rzecz naszego środowiska, a także ekologicznego stylu życia.

Odbiór nagrody fot. M. Oniśk

Praca nagrodzona w konkursie literackim, napisana przez Agnieszkę Juchno.

fot. Archiwum ZPO
w Podedwórzcu

Jak zagospodarować odpady?

- Dlaczego mama nie może wynieść tych śmieci sama? - zapytała Ania. Była bardzo niezadowolona z faktu, że musi wynieść odpady. I do tego jeszcze je posegregować. Jak ona tego nie cierpiała. Zawsze kiedy tylko była w domu to ona musiała wynieść śmieci. Przecież mógł to zrobić Kuba albo tata. Ale jej brat nigdy nie miał czasu, a tata pracował do późna. Tak jej to tłumaczyła mama. Choć Ania miała inne zdanie.

W pierwszej kolejności poszła na kompostownik wyrzucić obierki, a kompostownik był po drugiej stronie ogrodu. Na dworze był straszny mróz. Wszędzie leżała gruba warstwa śniegu, więc dostanie się tam nie było wcale łatwym zadaniem. Kiedy tak szła, nos jej prawie odmarzł i zrobił się czerwony jak burak.

Brodząc w śniegu dotarła do pojemnika z kompostem. Ale tu śmierdziało! Zatkąła nos i przechyliła wiaderko z obierkami. Hałas wystraszył stadko wróbli, które siedziały na siatce.

- Biedne ptaki. Śpią na takim mrozie i nawet nie mają co jeść. - stwierdziła. Patrzyła na ptaki, które przysiadły na rozłożystej czereśni. Spojrzała na drugi worek. Były w nim suche odpady. Obok na śnieg wypadła puszką po konserwie. Zajrzała do worka. Było tam ich więcej. W jej głowie zaczął rodzić się pewien pomysł. Wyjęła wszystkie i wrzuciła worek do śmietnika.

Zabrała puszki i zaniósła po kryjomu do domu. Tak, żeby mama nie zauważyła że znosi śmieci do domu. Zaniósła je do łazienki i do-

kładnie je umyła. Położyła na suszarce, żeby wyschły. Potem poszła do piwnicy. Tam znalazła potrzebny jej sznurek i trochę ziarna dla ptaków. Zabrała to wszystko i poszła z powrotem do mieszkania. Zawiązała sznurek na puszkach tak, by trzymały się w pionie.

Wzięła to wszystko i poszła podwórko. Na dworze powoli zaczynało robić się ciemno, więc zaczęła się bać, że nie zdąży. Gdy doszła do drzewa wróble odleciały i usiadły na siatkę, zaczęły ją obserwować. Wspięła się wysoko na czereśnie i powiesiła puszki na gałęziach. Wsypała do nich ziarno i upewniła się, że są mocno przywiązane.

Zadowolona z efektów swojej pracy, zeskoczyła na ziemię. Ptaki powoli zaczęły podfruwać i zaglądać do puszek. Szczęśliwie zaczęły ćwierkać i skakać z gałęzi na gałąź. Ania przyglądała się temu z uśmiechem. Nagle za sobą usłyszała kroki na śniegu. Odwróciła się i spostrzegła mamę, która zmierzała w jej kierunku.

- Ania, może już wrócisz do domu? - Zapytała - Jest już bardzo ciemno, a ty zaraz się przeziębisz.

Rzeczywiście było już bardzo ciemno.

- Już idę - odpowiedziała.

- Co ty w ogóle tu robisz? Tyle czasu zajęło ci wyniesienie śmieci?

- Nie, pomagałam tylko przyjacielom. - to mówiąc wskazała na karmniki.

- Och... - westchnęła mama. - Bardzo pomysłowe.

- Dziękuję. - Odrzekła zawstydzona Ania.

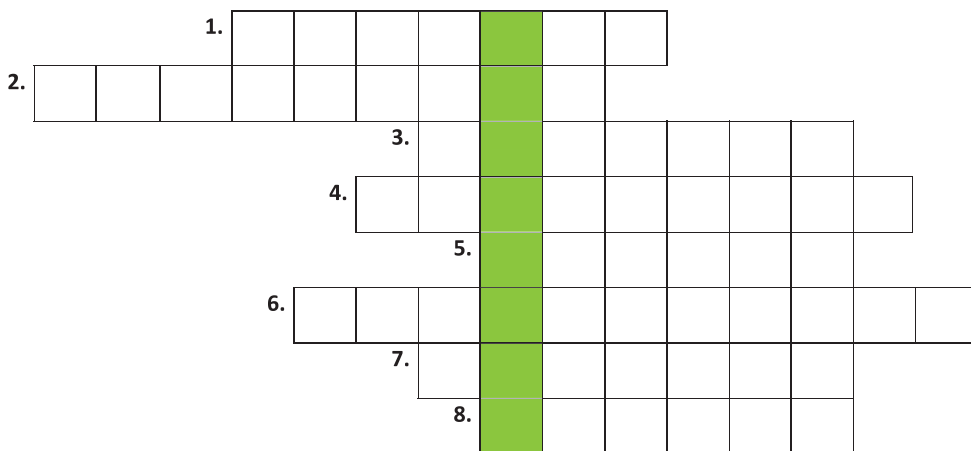
- Jestem z ciebie dumna, wiesz? - uśmiechnęła się mama.

- Wiem - odpowiedziała dziewczyna.

Mama objęła córkę ramieniem i wróciły razem do domu, gdzie czekała na nie ciepła kolacja.

Krzyżówka ekologiczna

1. Rezerwat przyrody w gminie Podedwórze.
2. Obszar w gminie Podedwórze należący do Natury 2000.
3. Jedna ze ścieżek przyrodniczych w Poleskim Parku Narodowym „Dąb ...”.
4. Zamieniają energię słoneczną na ciepłą.
5. Wszystkie nieprzydatne przedmioty, śmieci.
6. Jeden z ptaków zamieszkujący obszar Natura 2000 w gminie Podedwórze.
7. „Dolina ...” w gminie Podedwórze.
8. Do 2032 r. ma zniknąć z budynków użytkowych.

HASŁO: .....

przesyłamy z własnego adresu e-mail podając imię i nazwisko na adres e-mail: podedworzez@op.pl do dnia 6 stycznia 2015 r. Nagrody rozlosujemy dla osób, które prześlą poprawne odpowiedzi.

Jak segregować odpady?

*Posłuchajcie mojej rady,
Nie wyrzucajcie śmieci na chodniki,
tylko w odpowiednie pojemniki.
Pojemniki kolorowe na odpady są gotowe.
Jest ważna sprawa do zrobienia,
Musicie zmienić przyzwyczajenia,
Nie wyrzucać wszystkiego jak leci
do tego samego kontenera na śmieci.
Pamiętajcie, że odpady segregowane
mogą być jeszcze raz wykorzystane!*

Monika Gromysz

Wydawca: Gmina Podedwórze, 21-222 Podedwórze 44, tel. 83/379-50-11
e-mail: ug@podedworze.pl; www.gmina-podedworze.pl przy współpracy z Zespołem Placówek Oświatowych w Podedwórze e-mail: podedworzez@op.pl tel. 83/379-50-13
www.zpo.podedworze.pl
Przygotowanie do druku: Iwona Kolada
Druk: "AWA-DRUK" Radzyń Podl., tel./fax 83/352-25-91, e-mail: biuro@awadruk.pl

Odbiór nagrody fot. M. Łuszczuk

Publikacja dofinansowana ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie